
Advies: voor een toekomstbestendige samenwerking in zorg en veiligheid

---

Opdrachtgevers   *OLG en stuurgroep ZVS*
Datum   *4 januari 2022*
Looptijd   *Januari t/m juni 2022*

Waar de laatste jaren de zorg rondom personen met verward/zorgwekkend gedrag toeneemt zien we ook diverse ontwikkelingen die hieraan het hoofd proberen te bieden. Zo ook bij de aanpak van jeugdproblematiek. Diverse ontwikkelingen zijn gaande om de samenwerking tussen het zorg en veiligheidsdomein te intensiveren. Door problematiek die zowel zorg- als veiligheids-componenten in zich draagt integraal te benaderen is de kans op duurzame effectieve aanpak groter. Deze ontwikkelingen brengen mooie resultaten met zich mee, in Twente is deze samenwerking al gemeengoed en constructief. Echter zijn er nog een aantal knelpunten die belemmerend werken. Om de professionele samenwerking in de toekomst te kunnen behouden en te versterken dienen deze knelpunten aangepakt te worden. We zien knelpunten in de thema's maar ook in de governance waar deze thema's worden opgepakt.

Bestuurlijk zijn er verschillende gremia betrokken: enerzijds heeft het Districtelijk Veiligheidsoverleg (DVO) met daarin de Twentse burgemeesters vanuit de verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van openbare orde en veiligheid een belangrijke positie. Anderzijds hebben de wethouders zorg van de Twentse gemeenten vanuit hun rol in de vroegsignalering, preventie en zorg voorafgaand en het zoveel als mogelijk te voorkomen van escalatie. Om dit bestuurlijk samen te brengen is er in Twente de Stuurgroep Zorg, Veiligheid en Straf. Ambtelijk wordt dit ondersteund met de Expertgroep Zorg, Veiligheid en Straf.

Er komen via verschillende routes financiële middelen naar Twente voor de aanpak van de problematiek die zowel zorg, veiligheid als straf raakt. Dit betreffen een subsidie vanuit ZonMW en een bijdrage vanuit het Ministerie van Financiën voor de Zorg en Veiligheidshuizen. Daarnaast verkennen we in de eerste helft van 2022 de mogelijkheden om proactief middelen vrij te maken voor de aanpak van zorg, veiligheid en straf-problematiek.

Opdrachtomschrijving

We vragen advies om toekomstgericht een versteviging tussen het zorg en veiligheidsdomein te bewerkstelligen en knelpunten aan te pakken. Om beargumenteerde juiste keuzes bij de besteding van capaciteit en middelen te kunnen maken is er meer inzicht nodig in:

- De grootste knelpunten binnen de aanpak van jeugdproblematiek en problematiek rondom person met verward/zorgwekkend gedrag;
- De knelpunten ten aanzien van governance;
- Een advies ten aanzien van de aanpak van deze knelpunten.

Daarmee weten wij de beschikbare middelen te prioriteren en eventuele tekorten elders te verzoeken. Dit advies zullen wij tenminste twee jaren gebruiken, te weten de tweede helft van 2022 tot en met 2024.

Knelpunten in beeld

In het afgelopen jaar zijn reeds diverse knelpunten benoemd. Deze worden hieronder geschetst en kunnen als richtinggevend beschouwd worden. In deze opdracht wordt gevraagd om de knelpunten rondom de ketenaanpak van jeugdproblematiek en de aanpak rondom personen met verward gedrag in kaart te brengen. De wijze waarop binnen deze ketens wordt samengewerkt is illustratief voor de meeste overige vormen van problematiek waarbij samenwerking tussen zorg- veiligheid en straf nodig is.

1. Casusregie en zorgvuldige op- en afschaling

Verschillende overgangsmomenten in de keten vinden geen goede aansluiting. Diverse werkafspraken zijn ervoor om te zorgen dat op- en afschaling goed verloopt. Deze dienen ervoor dat cliënten niet uit beeld raken of verminderd aandacht krijgen waardoor passende zorg of begeleiding niet beschikbaar is of geboden kan worden. In de praktijk verdient dit verbetering en versterking. Er hebben zeer recent enkele onderzoeken en evaluaties van incidenten plaatsgevonden die dit ook bevestigen, waaronder onder andere:

- Personen met verward gedrag: Evaluatie Wet verplichte GGZ – door Xpertisecare
- Vroegsignalering Jeugd: vroegtijdig duiden van signalen – door BMC in opdracht van Transformatie Jeugd, OZJT
- Support for the expert group “Zorg, Veiligheid en Straf” – door M. van der Jeugd, UT Twente;
- Incident-evaluaties, case-reviews.

In de keten van zorg en veiligheid zijn in eerste aanleg een aantal verschillende hiaten geconstateerd. Deze zijn zowel zichtbaar bij lokale casusregie binnen de gemeenten als bij de regionale casusregie vanuit het Zorg en Veiligheidshuis.

Bij personen met verward/zorgwekkend gedrag:

- a) Overdracht politie meldingen niet acuut naar meldpunt zorgwekkend gedrag
- b) Overgang / overlap wet zorg en dwang en wet verplichte GGZ;
- c) Ontbreken regie tussen aanvraag verplichte zorg (route zorgmachtiging) en besluit door Openbaar Ministerie;
- d) Verbinding (verplichte) ggz / zorg en sociaal domein (en OOV): bij terugkeer uit verplichte zorg maar ook bij crisisbeoordeling wanneer niet voor een maatregel tot verplichte zorg wordt gekozen. (Dit zien we onder andere terug wanneer een burgemeester vanuit het oogpunt van openbare orde andere wensen heeft dan vanuit de GGZ wordt geadviseerd);

Bij jeugdproblematiek:

- e) Vroegsignalering jeugdproblematiek en informatiedeling tussen de netwerkpartners;
- f) Verbinding in jeugd-casuïstiek tussen zorg en veiligheid bij casuïstiek waarbij enigszins sprake is van een strafrechtelijke component.

2. Informatie delen

Waar samengewerkt wordt aan meervoudige problematiek is informatiedeling tussen en met partners cruciaal. De aanpak van zowel personen met zorgwekkend gedrag als de aanpak van jeugdproblematiek vergt een integrale benadering waarbij partners elkaars informatie nodig hebben. Daarbij komt het vaak voor dat professionals geen mogelijkheid zien om informatie te delen waardoor een goede overdracht in de keten onvolledig en kwetsbaar wordt. Het inzichtelijk maken van de knelpunten, het helder krijgen van de mogelijkheden voor het delen van informatie en handvatten bieden om hier passende werkafspraken over te maken is cruciaal voor een sterke integrale samenwerking. Ook de relatie met de WAMS (Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein) dient nader onderzocht te worden.

De afgelopen jaren zijn er diverse netwerkpartners bezig geweest met de knelpunten rondom informatiedeling. Daarbij kwamen de volgende wensen steeds sterk naar voren:

- Het hanteren van een integraal systeem om cliënten te volgen waar informatie uit alle partners opgehaald kan worden. Daarbij is het relevant om te weten óf een client bekend is bij deze netwerkpartner, aanvullende informatie kan dan naderhand opgevraagd worden na doelbinding;
- Bij nood ook de mogelijkheid hebben tot het raadplegen van inhoudelijke informatie;
- Ontkleurde adviseur op regionaal niveau tav. informatieknelpunten, met mandaat en zonder lokale belangen.

3. Verbinding zorg, veiligheid en straf.

Waar de stuurgroep en expertgroep zorg, veiligheid en straf vertegenwoordigd wordt door een breed scala aan netwerkpartners, kan de verbinding met de lokale gemeenten nog beter. In het veiligheidsdomein vindt overdracht van beleidsmatige informatie plaats via het Platform IVZ, daar zijn alle 14 Twentse gemeenten in vertegenwoordigd. Het sociale domein is echter dusdanig breed dat differentiatie vooral plaatsvindt op thema, niet geografisch, hierdoor is aansluiting minder goed te realiseren. Er is ten aanzien van zorg- veiligheid en straf geen overlegvorm waarbij frequent alle 14 Twentse gemeenten vanuit het sociale domein aangehaakt zijn. Daardoor wordt informatie gemist die voor alle 14 gemeenten relevant is, dit komt de samenwerking en effectiviteit niet ten goede. De opdrachtnemer wordt verzocht de problematiek te bezien vanuit een ruim perspectief. Er wordt een advies gevraagd vanuit wat er nodig is om de problematiek aan te pakken, waarbij de huidige structuren niet als uitgangspunt genomen hoeven te worden.

Opdrachtgevers

De stuurgroep Zorg- Veiligheid en Straf is de bestuurlijk opdrachtgever van deze opdracht. De voorzitter van de stuurgroep is burgemeester Welman. Hij is ook portefeuillehouder ZVS en lid van het DVO van Twente en als zodanig opdrachtgever vanuit het veiligheidsdomein.

Het betreft een gedeeld opdrachtgeverschap. Naast het veiligheidsdomein is ook bestuurlijk opdrachtgeverschap vanuit het sociaal domein cruciaal. Vanuit het OLG (openbaar Lichaam Gezondheid) is de heer Bruggink de bestuurlijke opdrachtgever, tevens voorzitter van de OLG en lid van de stuurgroep Zorg Veiligheid en Straf.

De regie ligt bij de Stuurgroep Zorg Veiligheid en Straf waarbij de ambtelijke uitvoering vanuit de expertgroep Zorg Veiligheid en Straf, het Platform IVZ en de Samenwerkingsagenda Publieke Gezondheid wordt vormgegeven. Daarnaast is Enschede als centrumgemeente voor de regio Twente namens de 14 Twentse gemeenten betrokken. In de acties, projecten en overige werkzaamheden die ten gevolge van dit advies worden doorlopen, wordt domeinoverstijgend samengewerkt.

Werkgroep

Er is een ambtelijke werkgroep samengesteld, die zowel op inhoud als proces kunnen meehelpen, adviseren en interveniëren indien dit wenselijk is. Zij kunnen bij de uitvoering van deze opdracht naar gelang de opdrachtnemer dit wenselijk of noodzakelijk vindt, betrokken worden. De werkgroep is samengesteld uit zowel het sociale- als het veiligheidsdomein. De werkgroep informeert doorlopend de Expertgroep ZVS en de Stuurgroep ZVS.

Werkgroep:

1. Niels Jong – Adviseur Veiligheid gemeente Almelo
2. Anja Hofman – beleidsadviseur WMO Enschede
3. Robbin Kleinrot – Meldpunt personen met zorgwekkend gedrag

4. Ellen Bolster – Operationeel Specialist, Zorg en Veiligheid, politie
5. Chantal Wildemors – Beleidsadviseur sociaal domein ZVS
6. Kathleen Horck – Beleidsmedewerker sociaal domein
7. Marjan van de Blankenvoort – wijkteammanager Enschede
8. Gabriëlle Dessing – beleidsmedewerker Openbaar Ministerie
9. Antoinette Bakker – beleidsmedewerker Veilig Thuis
10. Janine Venebrugge of Denise van Raalte – tav portefeuille burgemeester Broekhuizen
11. Noura Manders – Centrumgemeente Enschede

Ambtelijke opdracht, contactpersonen:

- Elke Klunder – Programmamanager Twentse Koers / coördinator OGGZ
- Rob Poelman – manager Zorg en Veiligheidshuis
- Sylvia Huis in 't Veld – regiocoördinator Platform IVZ
- Ernesto Evers – Secretaris Stuurgroep ZVS / voorzitter expertgroep ZVS

Financiën

De gemaakte kosten voor deze opdracht worden met gelijke delen toegewezen aan het veiligheidsdomein en aan het sociale domein. De kosten kunnen (na offerte) worden gefinancierd vanuit het Platform IVZ, het Zorg en Veiligheidshuis en het OLG.

Tijdsplanning

De opdracht dient in juni 2022 volledig afgerond te zijn en het advies op bovengenoemde punten geformuleerd te zijn. Op 7 juli 2022 worden alle bestuurders in Twente geïnformeerd over de thema's die vallen onder Zorg- Veiligheid en Straf. Op dat moment zullen ook de resultaten van deze opdracht worden gepresenteerd.

Om dit te bereiken zullen de werkgroep-leden ongeveer 5 keer bijeen komen. Daarnaast worden er een tweetal overlegmomenten ingepland om met de twee bestuurlijk trekkers af te stemmen.

Opdrachtnemer

Het Verbindend Landelijk Ondersteuningsteam Oost Nederland (VNG), heeft aangegeven deze opdracht te willen en kunnen vervullen voor Twente.